

พุทธคุณ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พูดถึง “พุทธคุณ” เห็นใหม่ เราก็คิดว่าพระพุทธรูปนี่เป็นที่เคารพของพระพุทธเจ้า เวลากราบไหว้กัน พูดถึงพุทธคุณ ห้ามขอเอาใจ ห้ามขอพระพุทธรูป อย่างเช่นการสอปลัด การทำอะไรนี่ไม่สมประโยชน์แล้วไปขอพระพุทธรูป แล้วมันจะไม่ได้ผล เขาว่าอย่างนั้นนะ แต่เวลาที่เราบางอย่างมันได้ผล มันได้ผลเพราะว่าอย่างการสร้างโบราณวัตถุ เขายังเชิญพวกเทวดามาเฝ้าอยู่ พวกเทวดาอาจจะช่วยส่วนนั้นได้ ใจส่วนนี้นะ นี่ส่วนหนึ่ง

แต่ถ้าในทางวิชาการจะบอกเลยว่า การไปขอพระพุทธรูปนี่เป็นการขอเอาไม่ถูกต้อง แล้วเขาบอกว่าถ้าจะให้ถูกต้อง ถูกต้องก็คือว่าลู่ที่หูลี หูยาวๆ นะ หูยาวๆ คือการจะให้หูหนักใจใหม่? มีอเสมอกัน ใจให้เปรียบเหมือนใจ เปรียบเหมือนคือว่าให้ของค์พระพุทธรูปแล้วเป็นคติเตือนใจ เป็นคติเฉยๆ แล้วเราทำตามนั้น นั่นเป็นชาวพุทธแท้ใจ แต่ถ้าเป็นการขอเอานี้ผิด เขาว่าผิดเอา นี่ว่าพุทธคุณ

อันนี้ก็เวลาเขาพูด เห็นใหม่ พูดว่าเขามีวิชาการ มีความรู้ เวลาพูดว่าพุทธคุณต้องเป็นอย่างนั้นยังพูดผิดเลย ถ้าพูดประสาเรานะ เพราะว่าถ้าพูดถึงพุทธลักษณะอย่างนั้นเอามาเป็นอย่างนั้น มันก็เหมือนกับการขอเอานั่นละ เพราะว่าเอาพุทธลักษณะใจใหม่?

แต่พูดถึงว่าถ้าพุทธคุณในตามแนวปฏิบัติของเรา ถ้าพุทธคุณนะ คุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นปัญญาคุณ เห็นใหม่ เป็นตรงนั้น เป็นคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะที่ว่านิพพานๆ นี้จะไม่มีใครรู้เลย ก่อนหน้านั้นก็มีคนว่าถึงนิพพานๆ หมด แต่ไม่มีใครสามารถเอาความจริงนั้นมาพูดได้ เพราะเอาเหตุนี้ใจ

ถ้าเอาเหตุ บอกถึงเหตุ เห็นไหม บอกให้ถึงเหตุได้ แล้วสามารถชี้ให้คนเดินตามเข้าไปถึงได้ ถ้าไม่มีเหตุอันนั้น คนจะเดินตามเข้าไปได้อย่างไร? ตอนที่ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เห็นไหม จะพูดถึงว่าท้อใจเลยว่าจะไม่สอน เพราะสอนมันเป็นไปได้ว่าใครจะรู้ตาม มันลึกลับขนาดนั้นนะ ลึกมากอยู่ในหัวใจของเรา

คุณอันนี้ต่างหากที่ไม่มีใครสามารถจะรู้กันได้เลย คุณอันนี้ต่างหาก นี่พุทธคุณๆ คุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามามาตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วพวกเรามาถึงจะได้ก้าวเดินตามขึ้นไป แล้วพวกเราจะได้ว่าเข้าถึงหลักตามความเป็นจริง เห็นไหม ปัญญาคุณอันนี้ ปัญญาคุณ วิสุทธิคุณ

นั่นกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กราบตรงนั้น พระพุทธรูปข้างนอกนั้นเป็นพระพุทธรูปข้างนอก รูปเคารพ อย่างที่ว่าเขาทำลายพระพุทธรูป พระพุทธรูปเป็นของโบราณวัตถุ นั้นนะ มันก็เห็น...เสียใจด้วย ถ้าพูดถึงว่าอันนั้นจะไม่มีคุณเลย ไม่มีความหมายเลย...ไม่ใช่! มีคุณมีความหมาย อันนี้เป็นบอกถึงศิลปวัฒนธรรม บอกถึงแนวทางประวัติศาสตร์ของเรามา มันเป็นการเชิดชูในหลักของศาสนา

แต่ถ้าให้ทำลาย เขาจะทำลายพระพุทธรูปแล้วจะทำลายถึงตัวศาสนา มันเป็นไปได้เลย แต่เป็นไปได้ คนเราก็มียาบ มีกลาง มีละเอียด เห็นไหม คนหยาบๆ ขึ้นมาจะกราบเลย จะกราบพระนี้ถ้าไม่มีพระจะกราบอย่างไร?

แต่พระกรรมฐานของเราอยู่ในป่า ไม่มีพระพุทธรูป เห็นไหม สมมุติเอา นึกเอาว่าเรายกมือไหว้ๆ พระพุทธรูปนึกถึง เห็นไหม นี่คุณอันนั้นมันกราบถึง ใจถึงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แล้วกราบเอา มันซึ่งใจ มันถึงใจ ถึงใจ เพราะอะไร?

เพราะอยู่ในป่า มันเรื่องพยายามจะเอาทำใจให้สงบ มันเรื่องของใจเรื่องของนามธรรมแล้วแต่นามธรรมมันกลับที่ว่ามีคุณประโยชน์มาก เป็นความเคารพนับถือที่ว่าเป็นซึ่งในคุณนั้น อย่างเช่นพ่อแม่ของเรากับเรา เห็นไหม เลี้ยงเรามา ให้ความรู้มา ปกป้องเรามา อันนี้ ขณะที่ท่านทำกับเราเป็นคุณ แล้วท่านตายไปแล้ว เราระลึกถึงคุณงามความดีของท่าน เราจะระลึกได้ตลอดเวลาเลย แล้วไม่มีใครสามารถทำนามธรรมในหัวใจอันนี้หลุดออกไปจากใจเราได้ เพราะมันเป็นการฝังใจ มันเป็นเรื่องที่มันฝังใจเรามา

นี่คุณของพ่อแม่ฉันนี่มันเป็นคุณที่เป็นนามธรรม แต่ทำลายไม่ได้ แต่รูปเคารพของเรา ไฟไหม้ก็ได้ ทำอะไรก็เป็นไปได้ พระพุทธรูปก็เหมือนกัน ถ้าคนที่หยาบๆ ไม่มีพระพุทธรูปนี้จะกราบที่ไหน? จะทำไม่ได้เลย จะกราบพระพุทธรูป พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ จะกราบไม่ได้ ต้องกราบพระพุทธรูป มีพระพุทธรูปให้กราบให้ไหว้แล้วมันถึงจะกราบจะไหว้ได้ อันนั้นเป็นความหยาบของเขา ถ้าพระพุทธรูปไม่มี เขาก็ทำอะไรไม่ได้

นั่นเห็นไหมวัตถุ แล้วก็ทำลายวัตถุอันนั้น เราก็ไม่มีที่เคารพ ไม่มีที่ยึดเหนี่ยวของใจ นี่มันเป็นความหยาบ เห็นไหม พุทธคุณอันนั้นตีความหมายกันแค่นั้น ตีความหมายว่าเป็นแค่พระพุทธรูป แค่รูปเคารพ แค่รูปเคารพอันนี้ ในสมัยพุทธกาลไม่มี สมัยพุทธกาลยังไม่สร้างพระพุทธรูปเป็นรูปเคารพขึ้นมา ทำไมคนเราเวลาพระออกไปเผยแผ่ศาสนา ฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์ ถูกศิษย์ถูกหานั้นก็เป็นพระอรหันต์นะ พระก็จายนะสอนพระโศณะอยู่ชนบทประเทศสอนเสร็จแล้วพระโศณะยังต้องไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาใครฟังธรรมแล้วปฏิบัติธรรม ซึ่งในคุณงามความดีแล้ว ก็อยากจะไปหาว่าอันนี้มันเป็นสิ่งที่ลึกลับมาก ใครเป็นคนค้นคว้าขึ้นมาได้? ใครเป็นคนจับต้องขึ้นมาได้? อยากจะเห็นความประเสริฐอันนั้น ก็ไปกราบพระพุทธรูป

จนพระพุทธรูปปรินิพพานไปแล้วก็บอกไว้ละ สังฆนียสถาน ๔ อย่าง สังฆนียสถาน สังฆะ สิ่งที่สุดสังฆะของใจ ๔ อย่าง เห็นไหม ที่เกิด ที่ตรัสรู้ ที่ธรรมเทศนา ที่ปรินิพพาน ถ้าไปถึงตรงนั้นแล้วมันก็เหมือนกับว่าพระโศณะนี่ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เวลาซึ่งใจมาก ทำคุณงามความดีขึ้นมาจากใจของเราได้ขึ้นมาแล้ว มันก็เป็นสิ่งที่ลึกลับมาก แล้วทำไมจะกราบไหว้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ซึ่งใจ ทำไมจะว่า...คุณ เห็นไหม พุทธคุณๆ มันอยู่ตรงนี้

พุทธคุณหมายถึงผู้ที่เจาะฟองไข่ออกไปก่อน เจาะฟองไข่ออกไป เจาะอวิชชาของใจหลุดออกมาก่อนเป็นองค์แรก คุณอันนั้นไม่มีใครสามารถทำได้ มีจะทำได้ก็พระปัจเจกพุทธเจ้า ต้องเป็นพระพุทธรูปเท่านั้นที่จะตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เองโดยชอบนะ นอกนั้นตรัสรู้เองก็ว่าตริกเขาอะไรเอา...ไม่ชอบ พอไม่ชอบก็พากันหลงไหลไป พอหลงๆ ไปก็ยึดที่มั่น ยึดสิ่งใด ยึดพิธีกรรม ยึดต่างๆ เป็นที่พึ่งที่อาศัย ยิ่งยึดเท่าไรมันยิ่งเป็นที่พึ่งไม่ได้ เพราะมันเป็นเรื่องข้างนอก เรื่องของเปลือก ถ้าเราไปยึดสิ่งที่อาการของใจ เห็นไหม

ประเพณีวัฒนธรรมก็เหมือนกัน มันเกิดขึ้นมาจากความคิดความนึกนะ เพื่อจะเข้าไปหาตรงนั้น ประเพณีวัฒนธรรมนี้เป็นการสืบเข้ามาเพื่อเราจะเข้าไปหาถึงใจ มันย้อนกลับมา จากสิ่งที่ว่าไม่มีอะไรจับต้องไม่ได้เลย นี่หยาบ กลาง ละเอียด ถึงบอกว่าคนที่หยาบๆ อย่างนั้นเป็นไปไม่ได้แล้วความเคารพที่ขอกับพระพุทธรูป พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มี ขอได้อย่างนั้นเป็นไปไม่ได้ เพราะมันจะเข้ากับอธิษฐานบารมีไง ตั้งเป้าหมายแล้วทำตามนั้น

เราขอกับองค์พระพุทธรูปก็เหมือนกัน เหมือนกับเราจะตั้งใจทำคุณงามความดี แต่เรายังตั้งต้นที่ไหนไม่ได้ เราก็ก้อพระนี่เป็นที่พึ่ง เห็นไหม ไปขอศีลกับพระก็เห็นด้วยไปขอศีลกับพระพระเป็นพยานมา ไปขอศีลมา แต่เวลาทำเข้าไปแล้ว เราจะทำได้ไม่ได้มันเป็นอีกปัญหาหนึ่งละนั่น สิ่งตรงนี้นั้นก็เป็นคุณใจ คุณมันคือคุณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ แต่สิ่งที่ว่าถ้าขอแล้วไม่ประพฤติไม่ทำตามนั้น มันจะไม่ได้ประโยชน์ตรงนั้น ถึงได้บอกว่าขอกับพระไม่ได้ ขอกับพระไม่ได้

สิ่งที่ทำมันขัดกันใจ ธรรมและวินัยนี้จะไม่ขัดกันนะ จากหยาบ จากกลาง จากละเอียด ความเป็นหยาบๆ เริ่มต้นที่หยาบๆ ที่อธิษฐานบารมี บารมี ๑๐ ทศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม แล้วก็ทำตามขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เราขอแล้วเราทำตามนั้นไหม? ถ้าเราทำตามนั้น อันนั้นก็ประโยชน์ ถ้ามันเป็นประโยชน์ขึ้นไป แล้วทำขึ้นไปถึงจะเป็นความจริงขึ้นมา แต่เราปฏิเสธว่าขอก็เป็นความผิดอะไรก็เป็นความผิด แล้วตัวเองก็ไปเอาพุทธลักษณะนั้นมาเป็นที่ตั้งใจ มันก็เป็นอันเดียวกันนั่นแหละ เพียงแต่ไม่สามารถจำแนกตรงนี้ให้ออกให้ได้ว่าอันนี้เป็นเป้าหมายการก้าวเดินใจ เป็นการก้าวเดินเข้าไป ถ้าเป็นการก้าวเดินเข้าไปก็เข้าไปถึงพุทธคุณจริงเหมือนกัน แต่มันเป็นทางที่ว่าหยาบ เป็นทางที่ว่าเริ่มต้นขึ้นมา

แต่ถ้าผู้ปฏิบัติมันตั้งใจจริงๆ เหมือนกับของที่ว่าคนหลงอยู่ เราหลงป่าอยู่นะ แล้วมีคนเดินนำหน้าเราออกจากป่านั้น คนที่เดินนำหน้าเราออกจากป่านั้นมีคุณหรือไม่มีคุณ? ทั้งๆ ที่คนที่เดินนำหน้าเราออกจากป่านั้นไม่รู้ตัวเลยว่าเดินไปนี่มีคนเดินตามหลังมา แล้วคนที่เดินตามหลังมาก็คนที่เดินตามหลังคนเดินหน้าไปพ้นออกไปจากป่า

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเห็นหรือไม่เห็นก็แล้วแต่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางหลักธรรมอันนี้ไว้ เห็นไหม เหมือนกับคนที่เดินออก

จากป่านี้ไป แล้วเราพยายามเดินออกจากป่ารกชัฏของใจ แล้วเราก้าวเดินตามนั้นตามหลักวิชาการ นั้นออกไป

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นถึงเห็นตถาคต” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พ้นออกจากกิเลสไปอย่างนี้ พ้นออกไป แล้ววิธีการก็ทำอย่างนั้น แล้วเราก็เดินตามหลังขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เห็นไหม เดินตามหลังไป พอเดินตามหลังไป ออกไปจากป่าเป็นขั้นๆ เป็นขั้นตอนขึ้นไป สร้างหลักขึ้นมาตามความเป็นจริง รู้จริงรู้แจ้งในหัวใจนะ ไม่ใช่รู้จำ รู้จำมานั้นมันเป็นคาดเป็นหมาย เป็นการคาดหมาย เป็นการคั่นเดา คนชักแล้วมันก็จะล้มไป

แต่ถ้ารู้จริง เหมือนช่างที่เขาทำงานเป็น ช่างที่เขาอ่านแปลนออกทั้งหมด เขาจะอ่านออก แล้วเขาจะคำนวณได้หมดเลยว่า การก่อสร้างนี้ทั้งหมดนี้มันราคาเท่าไร วัสดุก่อสร้างอะไร เพราะว่ามันเป็นนี่ใจ ใจที่ว่าคำนวณออกมาเป็นราคา เป็นค่าก่อสร้างนั้นคือเหตุที่จะผสมขึ้นมาให้เป็นบ้านหลังนั้น แต่บ้านหลังคือว่าความรู้จริง อกุศลกรรมในหัวใจของพระอริยบุคคลแต่ละชั้น แต่ละตอนขึ้นมา มันมีอยู่แล้วในหัวใจนั้น

ถึงว่าพุทธคุณนี้มันถึงว่าเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ ที่เคารพนับถือที่ว่ามันไม่สามารถคลอนแคลนจากใจดวงนี้เลย ออกจากป่ารกชัฏออกจากป่าอย่างนั้น หัวใจเป็นรูปธรรมขึ้นมา แล้วคำนวณขึ้นมาเป็นราคา เป็นวัสดุก่อสร้าง

ก็บอกพวกเราไป บอกผู้ที่จะออกป่ารกชัฏ ต้องมีอย่างนี้ ต้องมีอย่างนี้...ต้องมีเงิน มีสัมมาสมาธิขึ้นมา มีพื้นฐานขึ้นมา ต้องมีเงินไปซื้อวัสดุก่อสร้างขึ้นมา ความเพียรชอบ ความดำริชอบ ความเห็นชอบ การงานชอบ สติระลึกรชอบ สมาธิชอบ เป็นขึ้นมา

นั่นนะเอาสิ่งนั้นขึ้นมาคำนวณขึ้นมาเป็นราคา เป็นวัสดุ แล้ววัสดุนั้นก็ถึงประกอบกันขึ้นมา วิปัสสนาขึ้นมาจนมันเป็นเรื่องของนามธรรมเรื่องของใจขึ้นมา ในใจของเราเอง “ผู้เห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ผู้ใดสามารถสร้างใจของตัวเองได้ คุณพุทธคุณมันอยู่ตรงนี้

พุทธคุณ คุณที่ประเสริฐที่สุด พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธเจ้าก็ตรัสรู้ธรรม พระอริยสงฆ์ก็ตรัสรู้ธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงเป็นอันเดียวกัน ถึงเป็นคนๆ ที่เดินออกจากป่านี้ตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา พระพุทธเจ้าเดินออกเป็นคนแรก ออกจากป่านี้

ไป แล้วเราเดินตามไป จะเห็นหรือไม่เห็นแต่วิชาการอันนี้เป็นเครื่องยืนยัน ธรรมและวินัยนี้เป็นเครื่องยืนยัน แล้วเราทำตามธรรมและวินัยนั้น เห็นไหม คัดตบใจ บังคับ... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)